

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «САДІВНИЦТВО ТА ВИНОГРАДАРСТВО»

Метою моніторингу було вивчення рівня задоволеності викладачів якістю освітньо-професійної програми «Садівництво та виноградарство» з метою удосконалення системи якості вищої освіти в ТДАТУ.

Анкетування проведено в 2019-2020 навчальному році.

Учасники анкетування – науково-педагогічні працівники, які викладають дисципліни, що передбачені навчальним планом за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Садівництво та виноградарство». Всього опитано 35 респондентів. Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Анкета складалася з дев'яти блоків питань, які включали: оцінювання відповідності знань випускників з освітньої програми сучасному стану виробництва і бізнесу; ранжування за значимістю тринадцяти найбільш важливих компетентностей, оцінювання якостей та навичок випускників за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень); найбільш необхідні складові освітньої програми; необхідність залучання роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм та відкриті питання щодо дисциплін, які необхідно ввести та вивести з освітнього процесу, інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітньої програми.

Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Садівництво та виноградарство» за критерієм **«Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу»** наведено на рисунку 1.

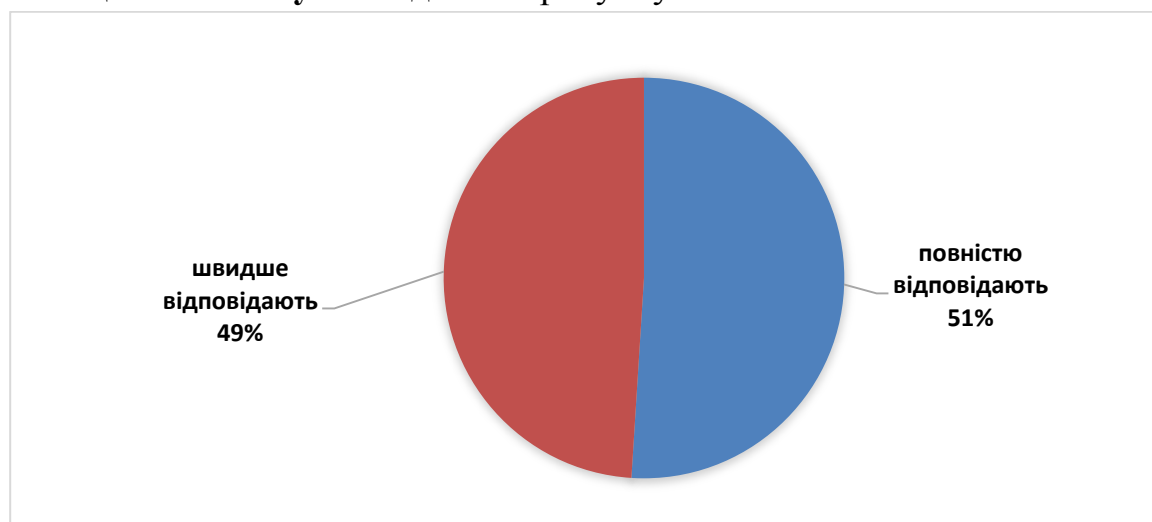

Рис. 1. Оцінювання **«Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу»** (у відсотках)

Результати ранжування тринадцяти найбільш важливих компетентностей випускника для роботи за фахом (1- найбільш важлива) представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Ранжування пунктів щодо важливості компетентностей випускника для роботи за фахом

Назва компетентності	Рейтинг
1 блок	
Здатність застосовувати знання на практиці	1
Базові загальні знання	2
Засвоєння основ базових знань з професії	3
Здатність до аналізу і синтезу	4
Усне і письмове спілкування рідною мовою	5
Знання другої мови	6
2 блок	
Здатність до навчання	1
Здатність пристосовуватись до нових ситуацій	2
Прийняття рішень	3
Дослідницькі навички і уміння	4
Здатність до критики та самокритики	5
Здатність породжувати нові ідеї (креативність)	6
Елементарні комп'ютерні навички	7

Моніторинг оцінювання якостей та навичок випускників освітньої програми за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень) наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Оцінювання якостей та навичок випускників ОПП (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали				
	1	2	3	4	5
Рівень загальнотеоретичної підготовки	0	14,3	14,3	34,3	37,1
Рівень базових (професійних) знань і навичок	8,6	2,9	14,3	42,9	31,4
Стратегічне мислення	2,9	2,9	42,9	20,0	31,4
Націленість на кінцевий результат	0	8,6	14,3	31,4	45,7
Здатність працювати в колективі, команді	2,9	8,6	8,6	42,9	37,1
Здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці	2,9	2,9	20,0	42,9	31,4
Націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання	2,9	2,9	14,3	20,0	60,0
Навички управління персоналом, колективом	2,9	14,3	31,4	20,0	31,4
Ерудованість, загальна культура, комунікабельність	0	8,6	25,7	37,1	28,6
Володіння інформаційними та комунікаційними технологіями	0	8,6	14,3	37,1	40,0
Ведення ділової документації	2,9	17,1	37,1	22,9	20,0

Результати оцінювання показали **високий рівень** (4 і 5 балів) наступних якостей та навичок: «здатність працювати в колективі, команді» (80%), «націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання» (80%), «націленість

на кінцевий результат» (77%), «володіння інформаційними та комунікаційними технологіями» (77%). **Недостатній рівень** (1 і 2 бали) - «рівень загальнотеоретичної підготовки» (14%), «навички управління персоналом, колективом» (17%), «ведення ділової документації» (20%).

Моніторинг оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Садівництво та виноградарство» наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Садівництво та виноградарство» (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали
Співвідношення теоретичної і практичної частини	86
Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	71
Спрямованість дисциплін на майбутню професію	89
Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи)	54
Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	69
Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах	80
Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін	11
Доступ до навчальної і наукової літератури бібліотеки університету	37

Аналіз таблиці 3 показує, що за результатами опитування респондентів п'ять найбільш необхідних складових освітньої програми «Садівництво та виноградарство» наступні:

1. Спрямованість дисциплін на майбутню професію (89%).
2. Співвідношення теоретичної і практичної частини (86%)
3. Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах (80%)
4. Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін (71%)
5. Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо) (69%).

Тому, при оновленні освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

Результати щодо залучення роботодавців до розроблення та модернізації освітньої програми показані на рисунку 2.

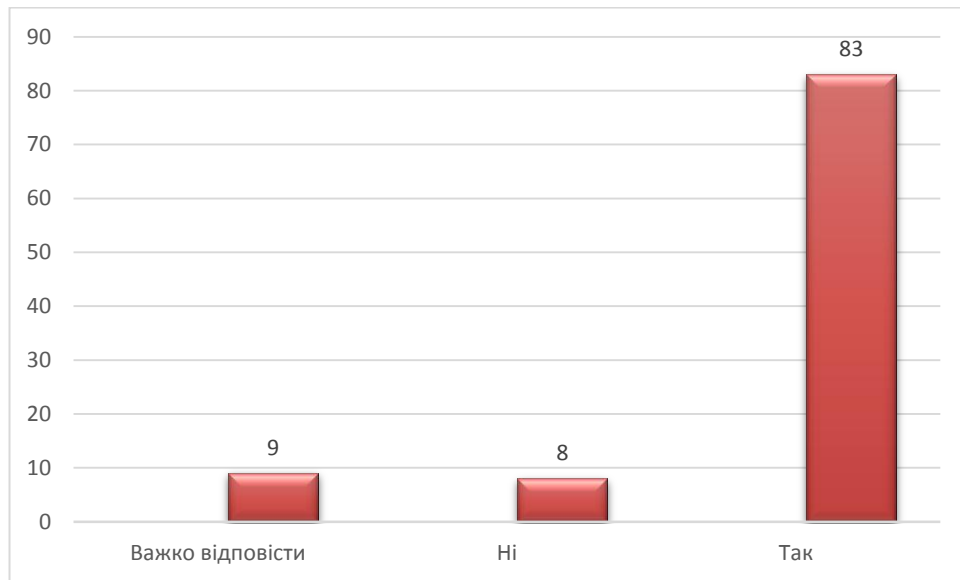

Рисунок 2 - Оцінювання «**Чи вважаєте Ви, що необхідно залучати роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм?**» (у відсотках)

Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали:

- *необхідно ввести до освітнього процесу* – «Малопоширені овочеві культури», «Альтернативні (органічні, природні, біодинамічні) системи удобрення», «Декоративне садівництво та ландшафтний дизайн», «Сучасні інтенсивні технології в плодівництві, розсадництві та овочівництві», «Органічне садівництво».

- *необхідно вилучити з освітнього процесу* - «Трактори та автомобілі», «Фізичне виховання»; загальноосвітні дисципліни першого курсу, що у деяких випадках повторюють програми навчальних предметів, що вивчалися здобувачами у загальноосвітніх закладах освіти.

Інших пропозиції викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми надійшли:

- широка вибірковість дисциплін не дозволяє гармонічно та структурно-логічно розташувати дисципліни в навчальному плані, що частково нівелює націленість на кінцеву мету навчання;
- щоб кількість годин не змінювалася упродовж 3-4 років;
- підвищення практичних навичок;
- збільшити кількість навчального часу (аудиторних годин) з технологічних дисциплін.

Висновки

1. Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Садівництво та виноградарство» за критерієм «Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу» показали, що знання випускника зі спеціальності «відповідають повністю» на 51% та «швидше відповідають» на 49%. Причина такого результату полягає у недостатньому рівні стажування викладачів на виробництві. Для покращення якості програми за даним критерієм запропоновано проходження виробничого стажування на підприємствах садівничої галузі для всіх викладачів задіяних на ОПП «Садівництво та виноградарство» з наступним заслуховуванням звітів та обговоренням результатів.

2. У ході проведеного моніторингу були виокремлені та проранжовані компетентності випускників. На думку науково-педагогічних працівників, залучених до викладання на освітньо-професійній програмі «Садівництво та виноградарство» найбільш суттєві це – «здатність застосовувати знання на практиці» та «здатність до навчання». Основну перевагу викладачі надали саме професійним навичкам, які набуваються здобувачами в ході освітнього процесу. Найменші бали отримали – «елементарні комп'ютерні навички», «знання другої мови», «здатність породжувати нові ідеї (креативність)». Це пояснюється виключно компетентністним підходом при підготовці майбутнього фахівця висвітленим в ОПП. Віднесення такої компетентності як «елементарні комп'ютерні навички» до найменш важливіших не є зовсім вірним, з огляду на масштабну діджиталізацію технологічних процесів в аграрній галузі. Тому в програми стажування викладачів та робочі програми навчальних дисциплін слід включати питання інформатизації, комп'ютеризації сучасних агротехнологій.

3. Результати оцінювання якостей та навичок випускників показали високий рівень (максимальний відсоток за 4 і 5 балами): «здатність працювати в колективі, команді», «націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання», «націленість на кінцевий результат», «володіння інформаційними та комунікаційними технологіями». Низький рівень оцінювання якостей та навичок випускників мають критерії - «рівень загальнотеоретичної підготовки», «навички управління персоналом, колективом», «ведення ділової документації». Для підвищення рівня вказаних критеріїв пропонується збільшити частку навчальних занять, які будуть сприяти розвитку у здобувачів ВО творчості і раціональності, аналізу і синтезу, актуальності і прогнозування. Пропонується проводити виховні години із залученням коуч-тренерів, кваліфікованих осіб та спеціалістів з метою формування навичок управління

персоналом. Впровадження освітньо-професійної програми передбачає базове формування даних навичок у здобувачів ВО з подальшим їх набуттям та вдосконаленням вже безпосередньо під час роботи та професійного розвитку (особливо це стосується «ведення ділової документації»).

4. Респондентами було виокремлено п'ять найбільш необхідних складових освітньо-професійної програми «Садівництво та виноградарство», на яких необхідно сфокусувати увагу при перегляді та оновленні ОПП, це: «спрямованість дисциплін на майбутню професію», «співвідношення теоретичної і практичної частини», «залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах», «зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін», «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)». Тому, при оновленні освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

5. Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали, що є доцільним введення до освітнього процесу таких дисциплін, як: «Малопоширені овочеві культури», «Альтернативні системи удобрення», «Декоративне садівництво та ландшафтний дизайн», «Сучасні інтенсивні технології в плодівництві, розсадництві та овочівництві», «Органічне садівництво». Також викладачі вважають за необхідне залучення до розроблення освітніх програм роботодавців.

6. Надані пропозиції викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми будуть розглянуті та обговорені на засіданні проектної групи.

Декан факультету агротехнологій та екології,
к.с.-г.н, доцент

Іванова І.Є.

Завідувач відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Скляр Р.В.